

وزارت آموزش عالی و پژوهش

اداره آموزش و پرورش منطقه ۴ تهران

دبیرستان نمونه دولتی ابوعلی سینا متوسطه دوم

نام و نام خانوادگی:

کلاس: امتحان: علوم و فنون ادبی ۲ پایه: یازدهم رشته: انسانی تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۳/۷

شماره صندلی: نام دبیر: آقای محمدی تعداد صفحات: ۴ مدت زمان: ۷۵ دقیقه

ردیف فرزندان خویم با یاد خدا و ذکر صلوات بر پیامبر مهربانی‌ها و خاندان مطهرش به سوالات زیر با دقت پاسخ دهید. بارم

الف) تاریخ ادبیات (۲ نمره)

۰/۲۵	۱	معروفترین شاعر قرن نهم که کتاب بهارستان را به سبک گلستان نوشت نام ببرید.								
۰/۷۵	۲	موارد مربوط را به هم وصل کنید. (یک مورد اضافی است) الف) مرصادالعباد ب) لمعات ج) المعجم ۱- سیر و سلوک عارفانه در قالب نظم و نثر ۲- علم عروض قافیه، بدیع و نقد شعر ۳- بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی ۴- ناهنجاری‌های اجتماعی به شیوه‌ی تمثیل								
۰/۷۵	۳	ویژگی غزل‌های بیدل دهلوی را بیان کنید. (سه مورد) ۱- مضمون‌های بدیع و پیچیده - ۲- استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ایهام ۳- تخیل‌های رفرف آمیز شاعرانه.								
۰/۲۵	۴	حَلّاق المعانی ثانی لقب کدام شاعر است؟ کلیم کاشانی								
		سبک‌شناسی (۲ نمره)								
۰/۱۵	۵	در ارتباط با ویژگی‌های فکری سبک خراسانی و عراقی کدام مورد صحیح نیست؟ <table><tr><td>خراسانی</td><td>عراقی</td></tr><tr><td>الف) وصال</td><td>فراق</td></tr><tr><td>ب) باور به قضا و قدر ✓</td><td>باور به اختیار و اراده</td></tr><tr><td>ج) بازتاب اندک علوم در شعر</td><td>بازتاب بیشتر علوم در شعر</td></tr></table>	خراسانی	عراقی	الف) وصال	فراق	ب) باور به قضا و قدر ✓	باور به اختیار و اراده	ج) بازتاب اندک علوم در شعر	بازتاب بیشتر علوم در شعر
خراسانی	عراقی									
الف) وصال	فراق									
ب) باور به قضا و قدر ✓	باور به اختیار و اراده									
ج) بازتاب اندک علوم در شعر	بازتاب بیشتر علوم در شعر									
۰/۱۵	۶	عبارت درست و نادرست را مشخص کنید. الف) کوشش شاعر سبک هندی مضمون‌یابی و ارائه خیال خاص و معنی برجسته است یعنی یافتن فکری جزئی اما تازه و نگفته ☒ درست ☐ نادرست ب) نثر مصنوع سبک هندی حلاوت و فخامت نثر فنی قرن‌های ششم و هفتم را دارد و هر چه هست تکلف و بی‌ذوقی و غلط پردازی است. ☐ درست ☒ نادرست								
۰/۱۵	۷	علّت رواج فرهنگ لغت در نثر دوره‌ی هندی چه بود؟ کمینش زبان فارسی یا دیگر زبان‌ها (مغولی، ترکی، عربی و ...)								
۰/۱۵	۸	چرا زبان سبک هندی را باید زبانی واقع‌گرا قلمداد کرد؟ زیرا زبان حقیقی مردم آن دوره بوده است.								

	زیباشناسی (۶ نمره)
۹	نوع تشبیه و ارکان آن را در بیت زیر مشخص کنید. «عشق دریایی کرانه ناپدید کی توان کردن شنا ای هوشمند» عشق : مشبه دریا : مشبه به تشبیه گسترده وجه تشبیه : کرانه ناپدید
۱۰	در بیت زیر یک تشبیه بیابید و سپس نوع آن را مشخص کنید. «کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی» تشبیه فشرده اضافی
۱۱	در بیت زیر کدام واژه مجاز است معنای غیر حقیقی آن را بنویسید. «به یاد روی شیرین بیت می گفت چو آتش تیشه می زد کوه می سفت» معنای غیر حقیقی : سخن شاعرانه
۱۲	مجاز و قرینه ی آن را در بیت زیر مشخص کنید. «دست فلک ز کارم وقتی گره گشاید کز یکدیگر گشایی زلف گره گشا را» مجاز : دست قرینه : گره گشاید
۱۳	کدام بیت، استعاره مکنیه و تشخیص دارد؟ دلیل خود را بنویسید. الف) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست ب) ای گل تازه که بویی ز وفا نیست تو را خبر از سرزنش خار جفا نیست تو را گزیده الف ← زیرا مخاطب شاعر نسیم سحر است و تشخیص است.
۱۴	استعاره های به کار رفته در بیت زیر کدام رکن باقی مانده از تشبیه است؟ الف) دلا تا کی در این زندان فریب این و آن بینی ب) یکی زین چاه ظلمانی برون شو تا جهان بینی الف) تشبیه به (استعاره مصرعه) ب) تشبیه به (مصرعه)
۱۵	تشبیه مشخص شده در بیت زیر را به استعاره (مکنیه یا مصرعه) تبدیل کنید. «دگر باره خیاط باد صبا بر اندام گل دوخت رنگین قبا» پاد صبا لباس بر اندام گل دوخت (استعاره مکنیه) / خیاط جهان را به زیبایی آفرید (استعاره مصرعه)
۱۶	در ابیات زیر ابتدا کنایه را مشخص کنید. سپس مفهوم کنایی آن را بنویسید. الف) نقشی بر آب می زنم از گریه حالیا تا کی شود قرین حقیقت مجاز من ب) همت مردانه می خواهد گذشتن از جهان یوسفی باید که بازار زلیخا بشکند الف) نقش بر آب می زنم ← کنایه از : کار بیهوده انجام می دهم. ب) بازار را بشکند ← کنایه از : بی رونق می کند.
۱۷	مفهوم کنایه های مشخص شده را بنویسید. «دامن کشان که می روی امروز بر زمین فردا غبار کالبدت بر هوا رود» دامن کشان : زاری کننده غبار کالبدت : مرگ

۰/۲۵	در بیت زیر کدام آرایه وجود ندارد؟ سعدی شیرین زبان این همه شور از کجا شاهد ما آیتی است و ین همه تفسیر او (الف) مجاز ☐ (ب) تشبیه ☐ (ج) تشخیص ☒ (د) کنایه ☐
۱۹	موسیقی شعر (۶ نمره) با خوانش درست بیت زیر، مرز پایه‌های آوایی آن را مشخص کنید. یکی نغز بازی کند روزگار که بنشاندت پیش آموزگار پ کی نغ ز یازی گُ ندر و ز گار کِ یَن شا ن دت بِد شِ امو ز گار
۰/۱۵	وزن واژه‌های خوشه‌های هجایی زیر را بنویسید. (الف) - UU - مفعَلَن (ب) UU - - فَعْلَاتُنْ
۰/۲۵	کدام مصراع از نظر تعداد رکن با بقیه متفاوت است؟ (الف) خدایا تو دانی که بر ما چه آمد ☐ (ب) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروzy ☐ (ج) مرا گه‌گه به دردی یاد می‌کن ☒ (د) یارب از عرفان مرا پیمانه‌ای سرشار ده ☐
۰/۲۵	کدام یک از دو بیت زیر دارای وزن همسان دولختی است؟ (الف) شعر من زان سوزناک آمد که غم خاطر گوهرفشانم سوخته است ☐ (ب) صبح برآمد ز کوه چون مه نخشب ز چاه ماه برآمد به صبح چون دم ماهی ز آب ☒
۲۳	بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی تفکیک کنید سپس وزن واژه و خوشه‌های هجایی هر یک را بنویسید. ای به ازل بوده و نابوده ما وی به ابد زنده و فرسوده ما پایه‌های آوایی وی پ ا ب ا ب د ز ن د و و فر سو د ر ما نشانه‌های هجایی - UU - - UU - - UU - وزن مفعَلَن مفعَلَن مفعَلِن فاعِلَن؟
۲۴	کدام یک از مصراع‌های زیر، دارای دو وزن هستند مشخص کنید و با تقطیع هجایی هر دو وزن آن را بنویسید. (الف) باغ سلام می‌کند، سرو قیام می‌کند ☐ (ب) ای صاحب کرامت، شکرانه سلامت ☒ ای صاحب ب ک ر ا م ت ش ک ر ا ن ی س ل ا م ت مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن مستوفعلن فاعلن مستوفعلن فاعلن

	نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)	
	با توجه به شعر زیر، موارد خواسته شده را بنویسید. « آتش است آب دیده‌ی مظلوم چون روان گشت، خشک و ترسو زد تو چو شمعی از او هراسان باشد کاول آتش ز شمع، سر سوزد »	
۲۵	قالب شعر قطعه	
۲۶	نمونه‌ای برای رابطه معنایی تضاد خشک و تر	۲/۵
۲۷	« مشبّه به » در بیت اوّل آتش	
۲۸	نوع تشبیه در بیت دوم تشبیه گسترده	
۲۹	محتوا و پیام اثر: نتیجه عملکرد کسی، ابتدا اگر بی‌انگیز خودش خواهد شد.	
۳۰	ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری نوشته زیر را بنویسید. (از هر کدام یک مورد) « چون در این آیات تأمل کنند، بهار توحید از دل ایشان سر بزند. درخت معرفت به بار آید، چشمه‌ی حکمت گشاید، یاسمین شوق بردهد. » (الف) ویژگی زبانی: ۱- بیشتر شدن لغات عربی قبل (آیات، تأمل، توحید، معرفت، حکمت، شوق) ۲- کاربرد حرف اضافه « در » بجای « اندر » - ۳- نشانه « مر » قبل از مفعول کم شده است ۴- رابطی معنایی تضمین (درخت و بار) (ب) ویژگی ادبی: ۱- سجع (بزند، آید، گشاید، بردهد) ۲- تشبیه (بهار توحید - درخت معرفت - چشمه حکمت) ۳- استعاره از نوع تشخیص (یاسمین شوق بردهد) ۴- جناس ناقص (بار و بار) ۵- مراعات نظیر (بار - بار - یاسمین) (ج) ویژگی فکری: ۱- انسان با فکر در نشانه‌های خداوند به شناخت خود می‌رسد و بعد از شناخت خود، می‌تواند خداوند را بشناسد و به یگانگی او می‌رسد.	۱/۵
	تارک قلبتان همیشه شاد باد.	
	محمّدی	
	نمره با عدد با حروف امضا و تاریخ	